

ALIENA

ELUCIDARIUM SIVE DIALOGUS

COMPLECTENS

SUMMAM TOTIUS CHRISTIANÆ THEOLOGIÆ

(Est HONORII AUGUSTODUNENSIS exeunte sæculo duodecimo in Burgundia presbyteri et scholastici; quem vide infra.)

DISPUTATIO JUDÆI CUM CHRISTIANO

DE FIDE CATHOLICA

Scripta a domno Gisleberto abbate Westmonasterii, hactenus inedita

(Vide infra in GILBERTO ad an. 1117.)

ANNULUS

SIVE

DIALOGUS CHRISTIANI ET JUDÆI

DE FIDEI SACRAMENTIS.

Auctore RUPERTO abbate Tuitiensi. — Nunc primum editus

(Vide in RUPERTO, infra, ad annum 1135.)

ANNO DOMINI MCXXI.

EADMERUS

CANTUARIENSIS MONACHUS, ORDINIS S. BENEDICTI

NOTITIA HISTORICA

(WARTHON, *Anglia sacra*, tom. II, præf. p. XII.)

Eadmerus, monachus Ecclesiæ Christi Cantuariensis, Anselmi archiepiscopi discipulus et comes individuus, quamplurima scripta posteritati transmisit. De illo ubertim agunt Seldenus in Præfat. ad Hist. Nov., Baleus cent. II, cap. 68, et alii. Ad episcopatum Santandream anno 1120 electus, dimisso episcopatu ad Cantuariam rediit anno 1121. Hunc ab Elmero, Ecclesiæ Cantuariensis priore, Baleus (cent. II, c. 72) diversum facit, diversaque singulis opera inscribit. Huic favet Gervasius, qui, Eadmeri Historiam sæpius citans, non alio quam Cantoris titulo illum cohonestat. Sic etiam Obituarium Cantuariense: *Edmerus, præcentor Cantuariensis, obiit Idibus Januarii*. Nota autem in fine Vitæ Anselmi addita in codice Lambethano (cod. 459 f) sic habet: *Explicit Vita Anselmi, edita ab*

Edmero ejus discipulo et hujus sanctæ Cantuariensis Ecclesiæ monacho et postea priore Ecclesiæ Christi Cantuariensis. Paria ibidem ad calcem Vitæ metricæ Anselmi exstant. Elmerum monachis Cantuar. ab anno 1128 ad 1157 præsedisse in superiore tomo ostendi. Huic vero alium ab Edmero Cantore obitus diem Obituarium Cantuariense posuit. Eadmerum itaque historicum ab Elmero priore diversum Baleus recte statuisse videtur. Sunt tamen inter ea quæ Elmero idem auctor inscribit, nonnulla quæ Eadmero potius deberi censeo. Magis insignem Eadmeri Historiam, quæ *Novorum* dicitur, et De rebus gestis Lanfranci, Anselmi et Radulphi archiepiscoporum agit, Joannes Seldenus edidit Londini 1625, f. Reliqua fere illius opera exstant in codice collegii corporis Christi Cantabrig. valde antiquo

et elegantissime scripto, vol. 338, in-4°, isthoc or-
dine disposita.

Carmen de S. Dunstano.

Carmen de S. Edwardo rege et martyre.

*Epistola alterius ad Edmerum de matre S. Ed-
wardi.*

*Epistola Nicolai ad Edmerum, utrum Eboracensis
Ecclesia primatum super Scotos habeat.* Istam ex
hoc ipso codice descriptam habes infra. Auctorem
ejus fuisse arbitror Nicolaum, Ecclesie Wigorn.
priorem, qui anno 1124 vixit excessit. Maximam
enim Eadmero cum monachis Ecclesie Wigorn.
familiaritatem intercessisse constat ex epistola
quam de electione episcopi facienda ad hos mona-
chos anno 1123 scripsit. Quinimo Nicolaus, in cœno-
bio Cantuariensi sub Lanfranco archiepiscopo edu-
catus, teste Malmsburiensi (*Vit. Wilstan*, l. iii,
c. 17), Eadmerum condiscipulum habuit. Vidit hanc
epistolam Jocelinus, et in Antiquitatibus suis Bri-
t. n. ejusdem compendium exhibuit. Graviter autem
allucinatus, tam auctoris sententiam male reddidit
(pag. 19), quam de illius patria male sensit. Scotum
enim fuisse existimavit.

*Quale sit, quod Glastonienses dicant corpus S.
Dunstani se habere.* Hujus libri duplex apographum
exstat in codice Lambethano sæpius memorato. In
eodem subjiciuntur epistolæ Willelmi Warham,
archiepiscopi et abbatis Glastoniensis de corpore
S. Dunstani. Has ob argumenti similitudinem ad-
junximus. Eisdem Ecclesie Cant. registrum habet.

Vita S. Wilfridi archiepiscopi Eboracensis. Hanc
Mabillonius edidit Sæc. Benedict. III, part. 1,
p. 196.

Vita S. Oaoms archiepiscopi Cant. Exstat in hoc
tomo et apud Mabillonium Sæc. V, p. 283, Osberno
perperam inscripta.

Vita S. Dunstani archiepiscopi Cant. Hanc cum
libro De Dunstani miraculis sequenti in compendium
redacto Surius edidit ad diem x Maii, dempta dun-
taxat Præfationis parte maxima. Auctoris nomen
codici Suriano desuit. Legerat autem Surius apud
plures Osbernum quemdam de Dunstani Vita com-
mentatum fuisse. Huic itaque opus inscripsit, quam-
vis memoria nonnihil lapsus Osberti nomen pro
Osberni reposuerit. Hujus Osberti ætatem in anno
1020 statuit, errore turpissimo, cum fere omnia
Dunstani miracula sub ejusdem auctoris nomine ab
ipso evulgata Lanfranci archiepiscopi mentionem
ingerant, quin et nonnulla tempore Anselmi facta
inibi legantur. Errorem Surio initum ahi facile
sectati sunt, et in his Baronius, qui vitam istam
Osberni nomine sæpius laudavit, et Spelmannus
(*Concil. Angl.*, p. 492), qui Osbertum Surii a nostris
Osbernum recte dici affirmavit. Postquam genuinum
Osberni opus prodit, Vita Suriana Osberto de
Clara, priori Westmonasteriensi, ascribi cœpit.
(Floruit Osbertus ab anno 1108 ad 1140, quod ex
epistolis ejus in bibliotheca Cottoniana asservatis
constat.) Sic editores Actorum SS. Antuerpienses,
Maii tom. IV, p. 344. Vere autem debetur Eadmero,
qui Osberni opus ejusdem argumenti nunquam vidit,
et hanc eodem circiter tempore contexuisse videtur.
Antiquo tamen quodam Vitæ Dunstani auctore, eo-
dem quo et Osbernus, usus, multa Osberno commu-
nia habet.

Libri de miraculis S. Dunstani. Illa se scriptis

consignatum Eadmerus in sine superioris libri
pollicitus fuerat. Exstant apud Surium in compen-
dium redacta.

Scriptum de ordinatione B. Gregorii.

De excellentia B. Mariæ. Habetur ad calcem An-
selmi Operum a Gabriele Gerberonio editorum Paris.
1675, f.

Vita et miracula S. Oswaldi archiepiscopi Ebor.
Hanc typis exprimendam curavi. Aderat quidem in
codice Cottoniano *Nero E, 1*, Vita Oswaldi anti-
quior, ex qua sua de Oswaldo omnia Eadmerus
hausit, a monacho Ramesiensi tempore Ælfrici
archiepiscopi Cant. scripta. Verum istam tum ob
nimiam prolixitatem, tum ob affectatum dicendi
genus rejeci. Incipit: *Cum soleiter Ilias et Odissea
atque Æneidos Virgiliti sint exarata.* Hanc Eadme-
rus fere abbreviavit; omnia autem scitu digna re-
tinuit, et opus longe utilius condidit. Porro Senatus
prior Wigorniensis a Baleo (cent. iii, c. 10), et
Folcardus monachus Cantuariensis ab Orderico
Vitali (l. ii, ad an. 1108) Oswaldi vitam scripsisse
dicuntur. Ultriusque opus interiit. Aliam ex Chro-
nico Ramesiensi Mabillonius evulgavit Act. Bene-
dict. Sæc. V, p. 735. Diversa apud Capgravi-
um reperitur, ex Tinmuthensis sarragine, stylo immu-
tato, desumpta. Tinmuthensis Eadmeri librum vi-
dit, et in multis imitatus est. Ejusdem denique
Oswaldi Vita inter alias sanctorum legendas ab
Elfrido Saxonice conscripta superest.

De beatitudine perennis vitæ. Exstat ad calcem
Anselmi Operum in editione nupera Parisiensi.

Vita S. Biegwini archiepiscopi Cant. Scripta est
post mortem Radulphi archiepiscopi, qui anno 1122
obit. Hujus Epitome a Johanne Tinmuthensi con-
cinnata est, quæ Osberno perperam inscripta in
hoc volumine prodit. Postea facta nobis codicis
Cantabrigiensis copia, luculentiorum Biegwini Vi-
tam ab Eadmero scriptam luci publicæ subducere
noluimus.

Vita S. Anselmi archiepiscopi Cant. libris II. Ha-
betur in omnibus fere Anselmi Operum editionibus,
et apud Surium die xxi Februarii. Ubivis autem
duo posteriora capitula desiderantur; quamvis ea
in omnibus, quæ vidi, hujus operis exemplaribus
mss. reperiantur, et ab Eadmero in Prologo ad
librum De miraculis S. Anselmi laudentur. Inibi
enim Eadmerus dicit se de miraculis Arnulfi comitis
et Roberti monachi in calce librorum De Vita An-
selmi egisse.

Libri de miraculis S. Anselmi. Eundem codex
Lambethanus sæpe dictus habet.

De conceptione S. Mariæ.

*Vita Petri, primi abbatis canobu S. Augustini
Cant.*

Sententia de memoria sanctorum, quos veneraris.

*De commovendo super se manum S. Petri apo-
stoli.*

*De reliquis S. Andoeni et aliorum sanctorum in
Ecclesia Christi Cant.*

De Gabriele archangelo.

Alia Eadmeri scripta recenset Baleus (cent. ii,
c. 68), atque alia quædam Gerberonius evulgavit
ad calcem Anselmi Operum. *Vitam S. Anselmi.* car-
mine heroico scriptam codex Lambethanus habet;
Epistolas Eadmeri plures codex vetustus Cottoma-
nus *Otho A, 12.*